

COME-BACK: Heljo Mänd jätkab populaarse Mõmmi-sarja lugude kirjutamist

Armsad karud kakskümmend aastat hiljem

Mõmmist on saanud Karu-Madis, Rebase-Reinust kanafarmi omanik, Jänese-Jutast baleriin

telesaade

MÕMMI JA AABITS
Lastesaade 18 seerias

Autor: Heljo Mänd
Lavastaja: Kaarel Kilvet
Kunstnik: Gunta Randla
Helilooja: Tõnis Kõrvits
Toimetaja: Diana Loorents
Osades: Karuvanaisa – Tõnis Rätsep, Karuvanaema – Katrin Karisma, Karu-Madis (Mõmmi) – Ivo Eensalu, Karu-Kati – Ene Järvis, Jänese-Juta – Maria Klenska-ja, Rebase-Rein – Lembit Ulfsak, Rebase-Riho – Juhan Ulfsak, Jänku-Janek – Indrek Sammul, Hirve-Hilla – Laine Mägi, Mõmmi-Mari – Piret Kalda, Mõmmi-Mai – Liisa Aibel.
Linastub: igal nädalal alates 6. septembrist 1998 ETV-s

ILONA MARTSON

Eesti populaarsemaid lastesarju "Mõmmi ja aabits" ärkab 6. septembril ETV-s uuele elule. Kakskümmend aastat hiljem on Mõmmist saanud Mõmmi-Madis, koolidirektor ja kahe karutüdruku isa, kes Karu-Katiga abielus. Nii Rebase-Rein kui Jänku-Juta on samuti lapsevanemad. Samaks on jäänud nii lavastaja, kunstnik, helilooja kui ka täiskasvanud loomade osatäitjad. Uute ja nooremate näitlejate puhul on alust kahtlustada, et nemadki on Mõmmi abiga tähe selgeks õppinud.

Saate autoril lastekirjanik Heljo Männil on suur pere – neli last, üheksa lapselast, kaks lapselapselast. Annab ikka sünnipäevi meele pidada. Männi kuulsaim "laps" on aga kahtlemata Mõmmi-nimeline karu. Tegelane, kelle tegemistele on kaasa elanud mitu põlvkonda Eestima lapsi, sündis sõna otseses mõttes koos viimase pisitütreaga. Karu-aabitsa lood ja laulud said lapse voodi juures valmis mõeldud ja paberile pandud.

Nüüd on tütar suur ja ise lapse ema. Ning tütrepoeg Uku inspireerib suuresti Jänese-Juta poja Jänku-Janku tegelaskuju.

Kuidas Mõmmi uuele elule ärkas?

Heljo Mänd: Ma pole kunagi Mõmmi kõrval pannudki! Kirjutasin omal ajal peaaegu raamatutäie väikesi dialooge, mida lapsed saaksid lasteaedades või koolides

Karuvanaema Katrin Karisma koos lapselaste Mõmmi-Mai ja Mõmmi-Mariga.

RAUNO VOLMAR

mängida. Siis aga tulid teistsugused ajad, lastekirjandust nii eriti ei avaldatud. Läksin suurte kirjandusse, kus olid paremad avaldamisvõimalused. Kui nüüd aga ETV lastesaadete toimetaja Diana Loorents talvel selle jutuga tuli, ütlesin ruttu "jah".

Näidata Mõmmi täiskasvanuna ja laste isana oli tema idee, aga see mõte hakkas mind köitma. Nüüd olen juba viis kuud uusi Mõmmi-seeriaid kirjutanud. Kaheksa on juba valmis, kümme veel tegemisel.

Mis on Mõmmi-pere elus kahekümne aastaga muutunud?

Mõmmi ei olegi enam Mõmmi. Temast on saanud Karu-Madis, kes on abielus Karu-Katiga. Asjade käiku jälgides pidanuks küll Jänku-Juta tema naine olema, ent nii palju ei tohi looduseadust rikkuda.

Mis oleks tulnud lastest – kas pikade kõrvadega karud?

Jänku-Jutast on saanud baleriin, tema lapsepõlvneistus on täitunud. Rebase-Rein peab väikest kanafarmi. Kanade kasvatamine ja kauplemine on tal käpas, ainult raamatupidamine võtab naha higinäseks. Rebase-Rein ei ju viitsinud õppida. Ja poeg on tal samasugune masuurikas.

Kas mõni vana tegelane on välja jäänud ka?

Neil saadatel on kindel eesmärk, tähtede õppimine. See võtab aga nii palju ruumi, et kõiki vanu tegelasi ei saa sisse tuua. Liiatigi on ju kõigil täiskasvanud loomadel veel ka omad lapsed. Nii ei olegi Jänese-Juta ja Rebase-Reinul paarilist, ainult lapsed. Praegu pole kaheksasse valmis kirjutatud ossa mahtu

nud ka hundikutsikad ning Karu-Mati. Kunstnik Gunta Randla ohkas juba: nii palju karusid!

Kui pikad saated on?

Pool tundi. Tegelikult on vaid esimene saade päris paigas ja salvestamisküps. Ülejäänud tuleb veel lavastaja Kaarel Kilvetiga kooskõlastada. Leida nii-öelda kompromiss.

Tuleb see raskelt või kergelt?

Arvasin, et on raskem. Kilveti ettepanekud on igati õigustatud. Üksi kirjutades kippusid käärid endise ja praeguse Mõmmi-saate vahel liiga suureks kasvama. Lavastaja näeb tervikut vahest paremini.

Kuivõrd kajastub neis saadetes muutunud aeg?

Kui vanades Mõmmi-saadetes oli kogu aeg lõputu suvi, siis nüüd lä-

heme me aastaegade kaasa. Tulevad sügis, jõulud, lihavõtted. Arvuteid ma just sisse ei too – iga kingsepp jäägu oma liistude juurde. Mingeid tänapäevaseid elemente leiab aga kindlasti. Näiteks mikrofon või kodukataloogid. Või Kroonika, mida lappab Jäku-Juta lootuses, et temagi pilt selles ajakirjas ilmub.

Üritan anda edasi maailma, mida tunnen. Olen Mõmmi-lugudes alati püüdnud kasutada vanemat eesti rahvakeelt. Nüüd on selle riik karuvanaema, ka karuvanaisa kanda. Katsun anda aimu mõnevõrra unustusse jäänud tavadest. Näiteks saadab Rebase-Rein oma poja jõuluõhtul painepakku küsima. Muidu vorstid ei paindu! Tänapäeval pole keegi sellest kombest midagi kuulnud, aga vanasti tehti ikka sedasi laste kulul nalja.

Ivo Eensalu, enne Mõmmi, nüüd Karu-Madis. RAUNO VOLMAR

Mõmmi krutskid on möödanik

Ivo Eensalu: Mulle oleks muidugi meeldinud, kui Mõmmi olekski väikeseks jäänud. Nüüd tean aga juba kuu aega, et olen suur, mul on kaks last ja ma olen Katiga abielus – nii et olen selle mõttega harjunud. Tahaks ainult, et Madist oleks uutes Mõmmi-lugudes rohkem sees. Meelde on jäänud kihvt seltskond ja tore tegemine – aastaid tegime seda ju enam-vähem tasuta, üksnes tegemise rõõmust. Nüüd loodaks selle jätkumist.

Mõmmi on ju nii hea – natuke naiivne, heasüdamlik ja kõigile vastuvõetav. Nii hästi kirjutatud ja kunstniku teostatud kujule mul küll erilisi teeneid lisada pole. Õnneks ei saanud Karu-isa, nüüd Karuvanaisa (Tõnis Rätsep – toim) valvsa pilgu all Mõmmist ka Rebase-Reinu moodi krutskivenda. Mis sündis suuresti vastu minu tahtmist, muide.